

Inhoud lezingen

Plenair programma

Opening door dagvoorzitter

Hennie Snoeren, trainer/(team)coach bureau 'Hennie Snoeren Training-coaching', ambulantly psychiatrisch verpleegkundige bij GGzBreburch en PersonaCura

Plenaire lezing van 1 uur

Omgaan met complex of onbegrepen gedrag in de ouderenzorg, observeren en interpreteren

Hennie Snoeren, trainer/(team)coach bureau 'Hennie Snoeren Training-coaching', ambulantly psychiatrisch verpleegkundige bij GGzBreburch en PersonaCura

In een uur bespreekt Hennie Snoeren het effect van complex of onbegrepen gedrag van ouderen op de zorgprofessional. Ze bespreekt waar dit gedrag vandaan komt en belicht het gedrag vanuit cliëntperspectief. De invloed van de omgeving op het gedrag wordt tevens uitgebreid besproken.

Aansluitend geeft Hennie Snoeren een korte inleiding in de 3 verdiepingssessies:

- De cliënt met een persoonlijkheidsstoornis
- De fysiek, verbaal en seksueel ontremde cliënt
- De invloed van Sensorische Integratie op apathie of agitatie

Deelnemers hebben vervolgens keuze uit 2 van 3 onderstaande verdiepingssessies van elk 2 uur Samenvattingen van deze verdiepingssessies:

Welke invloed heeft het gedrag van psychiatrische patiënten op jou?

Leer adequaat reageren op cliënten met een persoonlijkheidsstoornis.

Hennie Snoeren, trainer/(team)coach bureau 'Hennie Snoeren Training-coaching', ambulantly psychiatrisch verpleegkundige bij GGzBreburch en PersonaCura

De laatste jaren is er veel aandacht voor het welzijn van de oudere mens. Ouder worden gaat vanzelf maar de vraag is hoe gezond dit proces verloopt. Het werken in de hedendaagse ouderenzorg is aan het veranderen want steeds vaker is er sprake van complexe stoornissen zoals psychiatrische aandoeningen, persoonlijkheidsstoornissen en moeilijk en dikwijls onbegrepen gedrag. De ouderenpsychiatrie is een jong vakgebied binnen de psychiatrie en na een periode met relatief veel aandacht voor dementie, neemt de kennis over psychiatrische aandoeningen als depressie, angst, psychose en persoonlijkheidsproblematiek bij ouderen toe en is daarom niet meer weg te denken in de ouderenzorg. Het gedrag van mensen wordt bepaald door een optelsom van hersenfuncties, ervaringen en omgevingsfactoren en als we bij deze optelsom het ouder worden en lichamelijke aandoeningen toevoegen, vraagt dit veel kennis en kunde van de zorgprofessional. Ook het samenwerken wordt dan erg belangrijk.

Als men spreekt over onbegrepen gedrag vallen hier verschillende gedragingen onder zoals agressie, ontremming en wisselende stemmingen en toch zijn het onderbelichte onderwerpen. Vaak horen we "het hoort er nu eenmaal bij", maar is dat zo, want wanneer spreekt men van psychiatrie en/of persoonlijkheidsstoornissen bij ouderen en wat is het eigenlijk? Wanneer kunnen we het als professionals linken aan onbegrepen gedrag of is het juist een "begrepen" reactie? En hoe zit het met uw teamsamenwerking hierin?

Tijdens deze dynamische dag gaan we aan de slag met deze begrippen gelinkt aan de praktijk. Maar ook staan we stil bij de werksfeer en veiligheid, herkenning en signalering, grenzen aangeven en handelen.

Hoe ga je om met de ontremde cliënt die grenzen niet respecteert?

Leer omgaan met verbaal, fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Niels Maljers, teamcoach, trainer, trainingsacteur

Stel je voor:

Je loopt over de gang en voor je loopt die grappige meneer met een vorige week gestarte leerlinge. Ze zijn in gesprek en meneer laat zijn krant vallen. De leerlinge bukt om deze op te pakken. En op dat moment geeft de meneer haar een tets op haar billen. Je ziet de leerlinge hiervan schrikken, maar zij zegt niks. *Wat doe jij?* Het antwoord op deze vraag is voor velen anders. *Weet jij wat je kan of mag zeggen?*

We reageren vaak omdat het (voor ons) op die manier goed voelt.

Bijv. bij een bewoner met een lang zorgverleden, is de kans groot dat je al weet hoe je het beste kan reageren op zijn humeur of op haar bewuste grapjes.

Zodat het zorg-/behandelmoment zo makkelijk mogelijk voor beiden gaat.

Dat gevoel is echter beïnvloedbaar ook door je bewoner.

Wat doe jij als bij die ene collega dat gedrag als grappig wordt ervaren en de andere collega als grensoverschrijdend? Hoe zorg jij dat je collega zich veilig voelt? Hoe kun je ervoor zorgen dat familieleden jou en je collega's niet meer uitspelen?

In deze workshop leer je hoe je bewust kan kijken naar het gedrag (van de bewoner).

We gaan aan de slag met enkele casussen, zodat de theorie direct gekoppeld wordt aan de praktijk.

Deze wordt systematisch behandeld zodat het helder wordt wat grensoverschrijdend gedrag is en dat je leert zien en ervaren hoe je kan reageren om regie te houden voor een veilig zorg-/behandelmoment. Maar ook om zaken met je collega's bespreekbaar te maken/te houden.

Hoe kan je met sensorische integratie (SI) prikkels reguleren?

Door juiste regulering van prikkelverwerking apathisch, lusteloos, onrustig of geagiteerd gedrag verbeteren.

Bianca Pastoors, fysiotherapeut de Wever en **Mariska van Riel**, ergotherapeut de Wever

Sensorische Informatieverwerking (SI) is de samenwerking tussen onze zintuigen en doelgericht bewegen; anders gezegd tussen onze manier van waarnemen en ons handelen.

Wanneer men ouder wordt, gaan een aantal zintuigen in kwaliteit achteruit. We zien minder goed, we horen minder goed en alles gaat wat trager. Het doelgericht bewegen verandert daardoor.

Wanneer daarbij sprake is van bijvoorbeeld dementie, NAH of gerontopsychiatrische problematiek, heeft dit verdere gevolgen voor de prikkelverwerking en ons zelfregulerend vermogen in het omgaan met prikkels.

Wanneer de Sensorische Informatieverwerking niet adequaat verloopt gaat dit ten koste van de beleving van de cliënt en is deze vervolgens niet in staat om te komen tot doelgericht handelen. Ook de interactie met anderen en de omgeving verloopt dan op een andere wijze. Het inzetten van een SI-traject helpt in het krijgen van inzicht in de mogelijkheden tot zintuiglijke informatieverwerking

van de cliënt en daarmee in het begrijpen van zijn of haar gedrag. Dit leidt tot een passend plan voor de omgang met de cliënt en het tegemoetkomen aan zijn of haar behoeftes.

Je gaat actief aan de gang met ervaren van de zintuigen en hoe deze elkaar beïnvloeden.

We gaan dieper in op de ontwikkeling van de zintuigen en over/onder gevoeligheid van de zintuigen.

Je leert de fases van alertheid en hoe je zelf prikkels reguleert.

We kijken naar wat er verandert in je mogelijkheden om prikkels te verwerken en reguleren als je ouder wordt/dementie hebt.

Welke invloed je hebt op de sensorische informatieverwerking. Hoe kun je de omgeving beïnvloeden?

Je maakt kennis met verschillende materialen.

De verdiepingssessies staan als volgt op het congresprogramma:

Verdiepingssessie A

Welke invloed heeft het gedrag van psychiatrische cliënten op jou?

Leer adequaat reageren op cliënten met een persoonlijkheidsstoornis

Hennie Snoeren, trainer/(team)coach bureau 'Hennie Snoeren Training-coaching', ambulante psychiatrisch verpleegkundige bij GGzBrebreg en PersonaCura

In deze verdiepingssessie wordt een breed scala aan persoonlijkheidsstoornissen besproken, waarbij er vooral wordt ingegaan op de manier van omgaan met het vertoonde gedrag. Besproken wordt hoe adequaat te reageren op iemand die psychotisch is of wanen heeft als gevolg van schizofrenie. Naar aanleiding van concrete voorbeelden en casuïstiek wordt besproken welke benadering gewenst is bij manipulatief gedrag, wisselende stemmingen of woede uitbarstingen bij cliënten met Borderline. Tevens wordt besproken hoe voorkomen kan worden dat het contact met de cliënt escaleert. Een breed scala aan persoonlijkheidsstoornissen wordt besproken waarbij uitgebreid ingegaan wordt op welke manier gedrag positief te beïnvloeden is.

Verdiepingssessie B

Hoe ga je om met de ontremde cliënt die grenzen niet respecteert? Leer omgaan met verbaal, fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Niels Maljers, teamcoach, trainer, trainingsacteur

In deze verdiepingssessie wordt uitgebreid ingegaan op omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Wat doet u als een cliënt tegen u schreeuwt of u uitscheldt. Welke de-escalerende manieren van reageren zijn mogelijk. Naar aanleiding van concrete voorbeelden en casuïstiek wordt geoefend adequaat te reageren als een cliënt fysiek of seksueel grensoverschrijdend gedrag vertoont. Er wordt inzicht gegeven op wat er achter het gedrag van de cliënt zit en welke interventies verricht kunnen worden om ontremd gedrag te keren. Tevens wordt besproken op welke manier een zorgprofessional emotioneel uit een conflict met een cliënt kan blijven.

Verdiepingssessie C

Hoe kan je met Sensorische Integratie (SI) prikkels reguleren?

Optimaliseer je behandeling bij de apathische, lusteloze, onrustige of geagiteerde cliënt.

Bianca Pastoors, fysiotherapeut de Wever en **Mariska van Riel**, ergotherapeut de Wever

In deze verdiepingssessie maakt de deelnemer kennis met de mogelijkheden van Sensorische Integratie. Bij ouderen verandert vaak de beleving van geluid, smaak, zicht, tast, geur of evenwicht. De veranderde impact van deze sensomotorische prikkels kan maken dat uw cliënt onrustig, angstig, lusteloos of overgevoelig gedrag vertoont. Middels concrete voorbeelden en casuïstiek leert de deelnemer herkennen welke prikkels helpend kunnen zijn voor een cliënt of welke prikkels beter weggenomen kunnen worden. In deze verdiepingssessie leert de deelnemer hoe hij sensorische integratie kan inzetten om prikkelverwerking en daarmee gedrag beter te reguleren.